

את השאלות, שהיא אולי שאלת מפתח
 כפרשת מה שקרוי "הסדר המניות הבי נקאיות", היא השאלה: למה היו ררושים שמונה טייטות של הסכם ועשרה ימים, לחתימה על הסדר. הנה התשובה: כמשך עשרה ימים הצליחו ראשי הבנקים להתיש את אנשי-האוצר ובנק ישראל, כך שהם, הבנקים, לא יתרמו כלום וקופת-המדינה תתחייב לערוב ליותר משיערה מיליארד דולר של איגרות-חוב דולריות — לשעבר מניות הבנקים.

כמשך עשרה ימים, בישיבות מרתונות, חזרו ראשי הבנקים והסבירו, למה אסור לעשות לבנקים מה שהיו עושים בכל מדינה מתקנת: משלחים את המנהלים וממנים חברי מועצות מנהלים חדשים מקרב בעלי המניות. הם, ראשי הבנקים, לא עייפו מלהסביר שכל מה שתעשה הממשלה, חוץ מלהשאיר אותם על כנם ולערוב למניותיהם בכספנו, יתפרש כחול כהלאת הבנקים. ומערכת הבנקאות הבינלאומית לא תראה בעין יפה מעין הלאמה. ואם מערכת זו

מממנים את "הבנקאיות", ששערן לא ירד בעוד 50 אחוז ואז היה מגיע לערכן האמיתי. אנחנו גם נממן, אם יחקרו ואם לא יחקרו, את הרווחים שצברו אלה שהיו בעלי מידע פנימי וניצלו אותו למכור את מניותיהם ערב ההודעה על הפסקת הוויטות; נממן גם את אלה שעשו עיסקות רטרואקטיביות עם הבנקים, מכיוון שהם בעלי קשרים, ושהבנקים קנו את מניותיהם בשער של 66 באוקטובר, ולמחרת קנו דולארים וזלים לפני הפיחות הגדול. גם את אלה נממן באמצעות המניות הבנקאיות שהבנקים קנו מהם ושלא היה איכפת להם כשהיה ברור שבכל מיקרה, יש רק שתי אפשרויות: שהאוצר יבוא לעזרת הבנקים, או שהבנקים יבקשו את עזרת בנק ישראל, בשני המיקרים — הכיס הציבורי.

אנחנו נשלם גם את ההפסדים שנגרמו לחברות שהחזיקו חבילות גדולות של מניות בנקים, אם כנסכ נזיל, שמדי יום שערן עולה, ואם מתוך חוסר-ביררה כערבות להלוואות ומשיכות

היושבים בחול. בכל מיקרה, אם לא יורשו הבנקים למכור את המניות של עצמם, או אם לא ייהנו מההסדר, גם במיקרה זה אנחנו נשלם את החשבון.

אחד הסעיפים המעניינים בהסכם הוא זה האומר שמניות שנחסמו כפקדון למשמרת, כלומר, אלה שהופקדו לארבע או שש שנים, לא יוכלו להיות משועבדות. במילים אחרות: אם תרצה אונדראפט, תחפש לך ערכות חדשה. המניות של הבנק "שלך" לא טובות כערבות. ועכשיו אנו מגיעים למה, באמת, אין בהסדר. אבל, לפני זה, עוד הערה. ראיתם ושמתם איך יצאו הבנקים מגירם, כדי לשכנע אותנו שלא כדאי למכור את המניות ושמואר כדאי להפקיד אותן בפקדונות ל-4 ול-6 שנים, שכן אז צפוי לנו רווח כדולארים וכו'. אם זה כל-כך כדאי, אז למה, באמת למה, לא יואילו הבנקים לקבל את המניות הנפלאות של עצמם כערבות, למשל, למשיכת יתר בגובה המשכורת שלא ריביתית אסטרונומית? נחזור לעניין. בהסדר לא כתוב, מה ריגם של כל מנהלי-הבנקים, הבנקים "הציבוריים" והבנק שבבעלות פרטית, רובם קרובים לגיל הפנסיה, ואלה שלא יכולים לצאת לפנסיה מוקדמת, נניח תוך השנה הקרובה, יתרמו מניסיונם כיועצים.

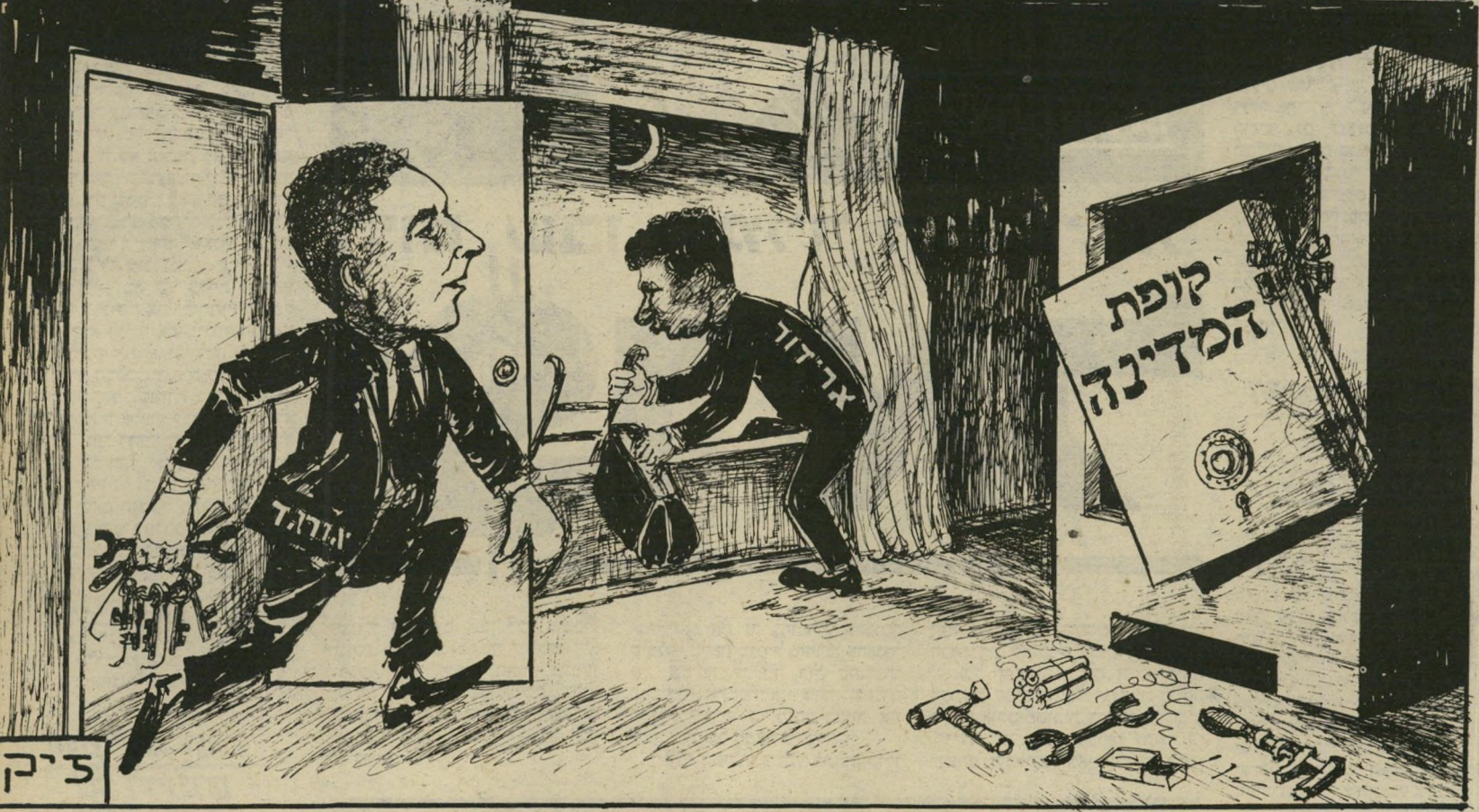
בעולם). הבנקים, גדולים על המדינה, צריך להתאים אותם לגודלה של המדינה. עכשיו יש הורמות. לבנקים בישראל יש מדינה, כפי שאמר לא מזמן איש כספים בינלאומי ידוע. והוא לא ידע עד כמה צדק. הגיע הזמן שלמדינה יהיו בנקים.

כמה נשלים

כדי להעמיד את עניין "הסדר" המניות הבנקאיות בפרופורציה נכונה, אולי כדאי להזכיר שבכסף שתוציא הממשלה על פרויקט הבנקאיות, אפשר לממן בקלות את פרויקט הלבניא, בתייהולים, ההשכלה הגבוהה והשכונות גם יחד. או אולי בצורה אחרת: אפשר לבטל את ההכנסה לשנה אחת, פשוט להוציא לחופשה את כל אגף מס-ההכנסה, לשנה תמימה. אבל זה בוודאי לא יקרה. פרויקט מס-ההכנסה ילכש צורה חדשה: אנחנו נשלם יותר מיסים כדי לממן את פרויקט הבנקאיות. מיסי היתר שנשלם יהיו צמודים לאינפלציה וקצת יותר, כדי שהבנקים, הגדולים על המדינה ימשיכו להיות גדולים.

ויש לי עוד הצעה. אולי בכל זאת יעז, למשל נגיד בנק-ישראל, לפרק קצת מהמעמסה של הבנקים ולהכריז שמהיום והלאה, לא יהיו ניגודי

יורם הלך - הבנקאים לא!

תסתכל עלינו שלא בעין אוהדת, אבדו סיכוינו לקבל באמצעותה הלוואות קיצרות-מועד, הר רושות לממשלה, כדי לייפות את סעיף הרובות במט"ח ולהוצאות שוטפות רחופות.

יש חדש תחת השמש הבנקאית; גם בנקים מיסחריים בחול אינם נותנים אשראי מכל סוג שהוא, לבנקים מיסחריים בארץ. רק משום שמנכ"ל הבנק הישראלי פוגש בעמיתו האמריקאי או הבריטי, בכינוסים ובמסיבות ומומין אותו לוויסקי כפול על חשבון ההוצאות. והעיקיים יכולים הבנקים בישראל לקבל אשראי לטווח קצר, שהאוצר וקוק לו, המציאו הבנקים. הם, כזכור, המציאו גם את המניות הבנקאיות שתמיד צוברות רווחים; עכשיו הן צוברות הפסדים — בצבירה של מכה אחת.

מי ישלם את החשבון

ידם כל בעלי המניות שלא הצליחו למכור אותן עד ל-6 באוקטובר, והפסידו כשליש מערך כדולארים ובסך-הכל כ-2.5 מיליארד דולר, שהוא רק חצי מההפסד הריאלי, אלמלא "הסדר המניות הבנקאיות". עם ישראל, כלנו, שכמיסים שלנו נממן ואולי נכון לומר, כבר

יתר שלהם בבנק, שהיתנה את האשראי כריכישת המניות של עצמו. אלה, על פי החוק, רשאים לנכות את ההפסד שנגרם להם כתוצאה מיידית שער המניות, מהכנסותיהם. בקיצור: הם ישלמו פחות מס ולעיתים לא ישלמו בכלל. את החסר בקופת האוצר — אנו נשלם. אנו — כל אותם אלמנות, קשיינים, נכים וגם נריאים, בעלי הכנסות קטנות, שצברו מעט מחסכונותיהם בבנקאיות.

מה אין בהסדר

"הסדר", או, הסכם הכניעה בין הממשלה והבנקים, טוב לבנקים. את זה כבר אמרנו. אבל הוא יותר טוב מטוב. מה, למשל, יקרה למניות הבנקים בערך של 1.2 מיליארד דולר שהבנקים מחזיקים ברשותם — האם גם על אלה חל ההסדר? האם הוא חל גם על בעלי עניין, כמו למשל, חברות-בת של הבנקים, המחזיקות בחבילות גדולות של מניות בנקאיות של חברת האם — הבנק עצמו? בהסכם כתוב שהוא, ההסכם, לא חל על אלה, ובכל זאת העניין יסוכם סופית תוך חודש, על פי הבנה שהושגה בין הצדדים. יהיו יוצאים מן הכלל, בעיקר מניות שבירי בעלי עניין שהם גם יהודים טובים

נכון, הם טוענים שמי שאשם במפולת הבנקאיות הם הממשלה והציבור. וזו עובדה. הממשלה אשמה בכך שהתירה להם להוסיף או ליתר דיוק להריץ את מניותיהם, וציבור המשקיעים אשם גם הוא. בכך שקנה מניות בנקים, שהממשלה התירה את הנפקתן והבנקים את ניפוחן. הם טוענים שעל המניות היה כתוב רק שם הבנק המנפיק. אילו היו כותבים גם שהמניה עשויה חומר בלוני, איש לא היה קונה. ותאמינו לי שהם צורקים.

הבנקים הם פושטי-רגל, לפי הגדרת המילונאי אברהם אבן-שושן. עכשיו באה ההזדמנות להכריח אותם, את בעלי המניות המעטות השולטים בבנקים, לשתף אותנו, בעלי המניות, בניהול הבנק. לא יתכן שיימשיך המצב, שבו ציבור המשקיעים השקיע פי מאה ויותר בהון הבנק, ואין לו מה לומר. כלום. אבל גם בעניין זה נכנעה הממשלה. דבר לא ישתנה.

אני אהיה מוכן להצביע בחירות הקרובות לכנסת, שתקיימנה בשנה הקרובה, לפני המועד, למיפלה שתכריז על בעלות אמיתית של הציבור על הבנקים.

אנחנו מדינה קטנה; בנקים יש לנו גדולים (שניים) מהם ברשתם 100 הבנקים הגדולים

אינטרסים בין הבנק ולקוחותיו, וכדי שאלה לא יהיו, לא יעסקו הבנקים בייעוץ ובתיווך של השקעות בניירות ערך. כמקובל במתוקנות שבמדינות.

ואולי, כדאי כבר היום, לפרק את הבנקים, למשל, לבנקים לחסכונות, לבנקים לקידום עסקים, לבנקים מתמחים ביבוא-יצוא ועסקות חוץ, לבנקים שנותנים הלוואות ולסתם בנקים מיסחריים שעושים את היתר.

אבל, וזה אבל גדול מאוד, הבנקים, גם בכישלונם, הם עדיין כוח עצום, שכל מימשל חייב להתחשב בו, גם בהיבטים הפוליטיים. לכן, ובעיקר לכן, לא יקרה דבר. עובדה: יורם ארידור הלך, הבנקאים לא.

ולסיום, הערה חכמה שלא אני בעליה: מי שסבור, הציבור, לשכנע אותנו עכשיו, שהבנקים יוכלו בעוד חמש או שש שנים, לקנות את המניות של עצמם במחיר שהוכחט על-ידי הממשלה, טועה. כדי שיוכלו לעשות כך, יצטרכו להרוויח כחצי מיליארד דולר אחרי מיסים. בעוד חמש שנים. ב-1982 שהיתה שנה טובה לבנקים, הם הרוויחו רק שישיית מהכספים הזו. ולכסוף: אפשר בלי בנקים? אי-אפשר. מאיפה ניקח אונדראפט?